

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola:

Jméno:
Estetika
Obor:

Ústav estetiky
27. 8. 2012
Datum odevzdání posudku:

Recenzent * / **Mgr. Peter Chvojka, Ph.D.**
diplomové práce
Vedoucí */
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pojetí aury a fotografie v myšlení Waltera Benjamina

.....
(téma)

Bakalářská práce Martiny Šťastné zkoumá v osobě Waltera Benjamina napětí mezi auratičností, jedinečností umění a reprodukovatelností spojenou s obrovským rozmachem novodobých technologií. Nabízí se jí tak prostor pro specifickou prezentaci zásadních proměn estetické zkušenosti, které se odehrály v minulém století a jejichž dosah stále není možné plně reflektovat. Z tohoto hlediska by Walter Benjamin mohl být ideální volbou a příležitostí, jak na konkrétním díle ukázat střet klasické a moderní civilizace. Domnívám se však, že tento potenciál není využit plně.

Martina Šťastná sice již v názvu slibuje pojetí aury a fotografie, na nichž by šlo onu tenzi mezi originalitou a moderní časoprostorovou vyvázaností strukturovat, vyložit důsledky pro umění a estetiku, avšak autorka se nechala sama uhranout mystériem aury a v náklonnosti k ní propadla jakési esoterice, která vylučuje vědeckou optiku tématu. Výmluvný je výrok na str. 7: „Existují různé mýty o aure, které ji potvrzují, ale také zpochybňují. Z vědeckého hlediska je ovšem potvrzeno, že kolem člověka se opravdu nachází určitý obal.“ Opravdu? Některé strategie a argumentace vyznívají úsměvně a připomínají pavlačové výkřiky. Jaká vědecká metodika auru potvrzuje? Nebylo by přínosnější zamyslet se spíše nad slovníkem různých diskurzů, nad ambicemi pojmů a jejich paradigmatickou příslušností. Výztuží práce se tak stávají dva Benjaminovy texty Malé dějiny fotografie a Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti, respektive parafrázování jejich obsahu. Čtenáři nezbyvá než přijmout tuto redukci původně nabízeného. Pokud šlo autorce v rozporu s titulem o prokázání „nekonzistence a proměnlivosti ve vymezení významu aury“ u Benjamina (s. 8), pak se záměr vcelku podařil. Otázkou zůstává, zda to není málo a také zda tento již notorický fakt stačí jako pilíř bakalářské práce.

Nejvýznamnější slabinou ale není disproporce mezi zamýšleným a provedeným, nýbrž vágnost výroků, které odkrývají jakousi nezralost estetického uvažování. Zarážející je samozřejmost, s jakou autorka používá termíny „skutečnost“, „realita“, aniž by se pozastavila nad problematičností těchto pojmů právě v oblasti estetiky. Vždyť o co jiného v umění běží, než o prolomení „běžných“ představ člověka o sobě samém, o jeho předmětné či subjekt objektové perspektivě? Typický je výrok: „Fotografie se náhle vynořila na povrch světa a stala se pro umění konkurencí, protože dokázala zobrazit skutečnost dokonalejším způsobem, než bylo lidstvo doposud schopné. Do té doby byla totiž společnost zvyklá vnímat umění jako určitou nápodobu skutečnosti.“ (s. 9). Nestálo by za pozornost přiblížit proměnlivé představy o skutečnosti a především nápodobě (jak obrovský skok v chápání už mezi Platónem a Aristotelem!) a třeba se pokusit o konfrontaci s postoji Benjamina? Proč nerozvést problematičnost absolutní reprezentace místo dogmatických tvrzení: „Je to odkaz k pravé a skutečné realitě, která v nás vzbuzuje zájem o objekt.“ (s. 14) Jak produktivní by byl

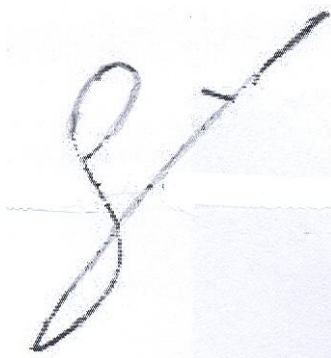
rozbór fenoménu estetické distance a s ním související posuny v reflexi „reality“ a především sebereflexe člověka.

Nedá se říci, že by autorka neznala nejpřínosnější položky Benjaminova díla. Avšak nestačí jen jejich prezentace. Chybí kritický přístup a snad i trocha neomalené troufalosti se pustit do samostatné polemiky. Benjaminovo „Tady a teď“ by mohlo být samostatným tématem disertace. Jeho nárok na tento časový koncept jistě souvisí s motivací židovské mystiky a jeho snaha o aplikaci tohoto vjemu do estetiky nabízí opět překročit subjekt – objektovou strnulost a transformaci „přítomné reality“.

Domnívám se, že nejdůležitější nedostatky práce by si autorka uvědomila, kdyby definovala hlouběji právě Benjaminovu koncepci časové struktury „Tady a teď“ a v tomto směru doplnila jeho pojetí fotografie, jak sliboval titul práce. Pak bude možné práci označit za dobrou.

dobře

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

Praze 28. 8. 2012
V dne

